Stockholms läns landsting

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2015-11-18

LS 2015-1063

Landstingsstyrelsen

Yttrande över betänkandet Ökad trygghet för hotade och förföljda personer (SOU 2015:69)

Föredragande landstingsråd: Torbjörn Rosdahl

Ärendebeskrivning

Stockholms läns landsting har beretts möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet Ökad trygghet för hotade och förföljda personer (SOU 2015:69).

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen besluta

att lämna yttrande till Finansdepartementet över betänkandet Ökad trygghet för hotade och förföljda personer (SOU 2015:69) i enlighet med landstingsdirektörens förslag till yttrande

att omedelbart justera beslutet.

Landstingsrådsberedningens motivering

Betänkandet Ökad trygghet för hotade och förföljda personer (SOU 2015:69) lämnar förslag på åtgärder för ett förstärkt skydd för hotade och förföljda personers personuppgifter. Stockholms läns landsting har av Finansdepartementet beretts möjlighet att yttra sig över sagda betänkande.

Människor som lever under hot eller förföljelse eller som har behov av skydd i övrigt måste kunna lita på att det personskydd som ges tas på allvar och att antalet kryphål minimieras. Betänkandet tar upp flera förslag på förstärkningar av detta personskydd och Landstingsrådsberedningen föreslår därför att landstingsstyrelsen ställer sig bakom de förslag som lämnas av utredningen.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 15 oktober 2015
Förslag till yttrande
Sammanfattning av betänkandet Ökad trygghet för hotade och förföljda personer (SOU 2015:69)

Torbjörn Rosdahl

Carl Rydingstam

Landstingsstyrelsens förvaltning
SLL Juridik och upphandling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-10-15

LS 2015-1063

Handläggare:
Sofia Lysell

Ankom
Stockholms läns landsting
2015 -10- 28
Dnr LS 2015-1063
Rotel I

Landstingsstyrelsen

Yttrande över betänkandet Ökad trygghet för hotade och förföljda personer (SOU 2015:69)

Ärendebeskrivning

Stockholms läns landsting har beretts möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet Ökad trygghet för hotade och förföljda personer (SOU 2015:69).

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 15 oktober 2015
Förslag till yttrande
Sammanfattning av betänkandet Ökad trygghet för hotade och förföljda personer (SOU 2015:69)

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att lämna yttrande till Finansdepartementet över betänkandet Ökad trygghet för hotade och förföljda personer (SOU 2015:69) i enlighet med landstingsdirektörens förslag till yttrande

att omedelbart justera beslutet.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Stockholms läns landsting har beretts möjlighet av Finansdepartementet att lämna synpunkter på betänkandet Ökad trygghet för hotade och förföljda personer (SOU 2015:69). I betänkandet lämnas förslag på åtgärder för ett förstärkt skydd för hotade och förföljda personers personuppgifter. Förvaltningen är positiv till utredningens förslag.

Bakgrund
Utredningen har bland annat haft i uppdrag att lämna förslag på hur personer som lever under hot eller förföljelse eller som i övrigt har behov av skydd kan få ett starkare skydd för sina personuppgifter i folkbokföringsdatabasen och hur det kan skapas en mer sammahållen ordning för hot- och riskbedömningar och för olika skyddsåtgärder.

Skyddade personuppgifter finns i dagsläget av tre slag: sekretessmarkering och kvarskrivning som prövas av Skatteverket samt fingerade personuppgifter som prövas av Polismyndigheten. Sekretessmarkering innebär att Skatteverket registrerar en sekretessmarkering i folkbokföringsdatabasen. Denna omfattar alla personuppgifter och utgör en påminnelse om behovet av en noggrann sekretessprövning hos mottagande myndigheter. Med kvarskrivning avses att en person vid flytt får medges att vara folkbokförd på den gamla folkbokföringsorten. Adressen tas då bort ur folkbokföringsdatabasen. Fingerade personuppgifter innebär att en person får använda andra personuppgifter om sig själv än de verkliga.

Utredningen föreslår i fråga om sekretessmarkering i folkbokföringsdatabasen att det nu gällande undantaget för uppgift om fastighets- eller tomträttsbeteckning i 21 kap. 3 § i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska tas bort. Till grund för förslaget anges bland annat att fastighetsbeteckningar i vissa fall är att jämställa med adress och därför pekar ut var en hotad och förföljd person finns.

Vidare föreslår utredningen att kvarskrivning ska ersättas med skyddad folkbokföring. Skyddad folkbokföring ska ge möjlighet till folkbokföring på en annan ort än den gamla folkbokföringsorten. Skyddad folkbokföring ska också få medges utan att personen flyttar och kunna ges för obestämd tid. Utredningen föreslår därutöver att det införs en ny sekretessbestämmelse som ska skydda uppgifter som kan avslöja eller bidra till att avslöja var en person med skyddad folkbokföring stadigvarande eller tillfälligt bor. Stark sekretess ska gälla hos de myndigheter som behandlar dessa uppgifter. Bestämmelsen ska gälla för uppgifter oavsett i vilken verksamhet uppgifterna finns och därmed gälla även för uppgifter som personen själv lämnar till en myndighet (så kallad primär sekretessbestämmelse). Utredningen anser även att Skatteverket bör införa rutiner för att registrera en särskild sekretessmarkering för personer som har skyddad folkbokföring.

Vad gäller fingerade personuppgifter föreslår utredningen att det för att kunna få fingerade personuppgifter ska införas ett uttryckligt krav på att åtgärden ska förväntas ge effekt. Vidare ger utredningen förslag på att

andra åtgärder för hotade och förföljda personer som huvudregel inte ska vara ett hinder mot att medge fingerade personuppgifter. Det ska därutöver bli enklare för Polismyndigheten att upphäva beslutet om medgivande att använda fingerade personuppgifter. Det ges även förslag på att det införs en bestämmelse om att andra myndigheter, i den utsträckning som behövs, har en skyldighet att bistå Polismyndigheten i arbetet med ärenden om fingerade personuppgifter.

Utredningen föreslår också att Skatteverket, tillsammans med berörda myndigheter och andra organisationer, ska få i uppdrag att utreda om det är möjligt att avisera uppgifter i större utsträckning till SPAR, statens personregister, kommuner och landsting i syfte att underlätta för personer med skyddad folkbokföring.

Ändringarna föreslås träda ikraft den 1 juli 2016.

Överväganden
Förvaltningens överväganden framgår av bilagt förslag till yttrande.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet har inga ekonomiska konsekvenser.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Toivo Heinsoo
Landstingsdirektör

Anne Rundquist
Chefsjurist

Landstingsstyrelsen

YTTRANDE
2015-12-01

LS 2015-1063

Finansdepartementet

Yttrande över betänkandet Ökad trygghet för hotade och förföljda personer (SOU 2015:69)

Stockholms läns landsting tillstyrker de förslag som lämnas i betänkandet. Landstinget välkomnar särskilt en utredning av möjligheten för Skatteverket att avisera uppgifter om skyddad folkbokföring i större utsträckning till SPAR, kommuner och landsting.

Ankom
Stockholms läns landsting
2015 -09- 07
Dnr LS 2015-1063

Sammanfattning

Uppdraget

Vi har i uppdrag att föreslå åtgärder som ger ett förstärkt skydd för hotade och förföljda personers personuppgifter. Vi ska bland annat lämna förslag på hur personer som lever under hot eller förföljelse eller som i övrigt har behov av skydd kan få ett starkare skydd för sina personuppgifter i folkbokföringsdatabasen, hur det kan skapas en mer sammanhållen ordning för hot- och riskbedömningar och för olika skyddsåtgärder samt hur reglerna om fingerade personuppgifter kan förändras så att skyddsåtgärden kan medges i något större omfattning än i dag.

Bakgrund

Skydd för hotade och förföljda personer i dag

Flera myndigheter medverkar till att skydda personer som riskerar hot eller förföljelse.

Åtgärderna kan antingen syfta till att minska hotet, det vill säga riktas mot den hotande eller förföljande personen, eller syfta till att minska den enskildes sårbarhet, det vill säga riktas mot den hotade eller förföljda personen. Utöver de åtgärder som riktar sig mot den hotande eller förföljande personen finns straffrättsliga bestämmelser.

Åtgärderna som riktas mot den hotade eller förföljda personen kan syfta till att stödja den enskilde att ändra sin livsföring så att risken för att utsättas för brott minskar. Åtgärderna kan också innebära skyddade personuppgifter eller andra åtgärder av fysiskt, administrativt eller tekniskt slag.

Skyddade personuppgifter finns av tre slag: fingerade personuppgifter som prövas av Polismyndigheten samt kvarskrivning och sekretessmarkering som prövas av Skatteverket.

Fingerade personuppgifter innebär att en person får använda andra personuppgifter om sig själv än de verkliga. För att få det krävs att personen riskerar att bli utsatt för allvarlig brottslighet som riktar sig mot dennes liv, hälsa eller frihet och att personen inte kan få ett tillräckligt skydd genom kvarskrivning eller på annat sätt.

Skatteverket ansvarar för frågor om folkbokföring. I det ansvaret ingår att pröva rätten till kvarskrivning som kan ges till en person som av särskilda skäl kan antas bli utsatt för brott, förföljelser eller allvarliga trakasserier på annat sätt. Personen måste flytta och åtgärden innebär att personen får vara folkbokförd på den gamla folkbokföringsorten. Skatteverket kan också registrera en sekretessmarkering i folkbokföringsdatabasen.

Åklagarmyndigheten ansvarar bland annat för ärenden om kontaktförbud. Kontaktförbud innebär att en person förbjuds att besöka eller på annat sätt ta kontakt med eller följa efter en annan person.

Socialnämnden verkar för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp. Socialnämnden ska erbjuda våldsutsatta personer insatser akut och på kort och lång sikt med utgångspunkt i behovet av skydd, stöd och hjälp.

Uppgifter i samhället om personer med skyddade personuppgifter

Uppgifter från folkbokföringen har stor betydelse för både myndigheter och privata företag och andra organisationer.

Uppgifter från folkbokföringen sprids elektroniskt till myndigheter och andra delar av samhället. Det är respektive myndighet som avgör om den vill ha uppgifter om sekretessmarkerade personer och hur den väljer att hantera dessa uppgifter i sina register. När Skatteverket aviserar folkbokföringsuppgifter för personer med sekretessmarkering omfattas även själva sekretessmarkeringen. Vid kvarskrivning aviseras en flyttning där personen blivit ”på församlingen skriven” tillsammans med en särskild postadress som går till Skatteverket. Kvarskrivna har oftast även en sekretessmarke-

ring. Det aviseras inte några uppgifter om personer med sekretessmarkering till privata företag och organisationer.

Fingerade personuppgifter

Vi har undersökt vilka förhållanden som medför att fingerade personuppgifter fungerar bra i praktiken. De förhållanden som har störst betydelse är Polismyndighetens stöd till personer med fingerade personuppgifter, Polismyndighetens samarbete med andra myndigheter och Polismyndighetens kunskaper om kriminalitet, hotbilder och liknande.

Det finns ett krav i praxis som innebär att ett medgivande att använda fingerade personuppgifter endast får lämnas om användningen, med hänsyn till den förföljdes person och andra förhållanden, kan antas få en tillräcklig skyddseffekt. Vi föreslår att det uttryckligen ska framgå av lagen om fingerade personuppgifter för att tydliggöra kravet.

Andra åtgärder för att skydda hotade och förföljda personer ska inte vara ett hinder mot att medge fingerade personuppgifter. Det ska dock inte gälla skyddad folkbokföring om det ger ett tillräckligt skydd av personuppgifter. Förslaget gör det möjligt att ge personerna ett skydd som är anpassat efter vars och ens specifika situation.

I dag krävs det synnerliga skäl för att Polismyndigheten ska kunna besluta att ett medgivande att använda fingerade personuppgifter ska upphöra att gälla. Vi föreslår att det ska bli något enklare och att det ska räcka med särskilda skäl. Det gör det möjligt att upphäva beslutet om det är uppenbart att det inte längre finns något skäl för åtgärden, exempelvis om hotet har upphört.

När det blir enklare för Polismyndigheten att upphäva ett beslut om fingerade personuppgifter bör det bli enklare för personerna att återgå till ett liv utan skyddsåtgärden. Vi förslår därför att den som har haft ett medgivande att använda fingerade personuppgifter ska kunna förvärva det fingerade namnet. Det ska också vara möjligt att få det fingerade personnumret fastställt om det finns särskilda skäl.

Vi bedömer att det saknas skäl att utvidga möjligheterna att få fingerade personuppgifter eftersom åtgärden ska bygga på en

restriktiv prövning och de problem som finns med kvarskrivning kan lösas genom att förbättra kvarskrivningsinstitutet. Vi redovisar dock hur en utvidgning skulle kunna regleras.

Fingerade personuppgifter får stora konsekvenser för personen och för andra i samhället. Vi föreslår därför att andra myndigheter ska bistå Polismyndigheten med de åtgärder som behövs för att skyddet ska ge avsedd effekt, för att den enskilde ska kunna leva ett så normalt liv som möjligt och för att minska risken för att andra lider rättsförluster med anledning av att personen medgetts användning av fingerade personuppgifter. Vi bedömer att Polismyndigheten bör utveckla sitt arbete och samarbete med andra myndigheter och samhällsorgan för att minska risken för att andra lider rättsförluster med anledning av att en person medgetts användning av fingerade personuppgifter.

Vi bedömer att fingerade personuppgifter i princip inte kan kombineras med vårdnads- och umgängesrätt utan att riskera att åtgärden blir verkningslös. Fingerade personuppgifter ska i princip ha företräde framför vårdnads- och umgängesrätt.

Någon annan än barnets vårdnadshavare bör inte få rätt att ansöka om fingerade personuppgifter för ett barn.

Kvarskrivning ersätts med skyddad folkbokföring

Vi föreslår att kvarskrivning ska ersättas med skyddad folkbokföring.

Skyddad folkbokföring ska få ske på annan ort än den gamla folkbokföringsorten om det bedöms öka skyddseffekten. Skyddad folkbokföring ska också få medges utan att personen flyttar om det bedöms att den skyddade folkbokföringen ändå kan förväntas ge en tillräcklig skyddseffekt.

I likhet med vad som gäller för fingerade personuppgifter ska skyddad folkbokföring kunna ges för obestämd tid i stället för som i dag när kvarskrivning beslutas för högst tre år i taget. Ett medgivande om skyddad folkbokföring ska få begränsas till viss tid.

Vi bedömer att trygghet och skydd för personer som är hotade och förföljda i första hand bör ges genom formaliserade skyddsinstitut, det vill säga skyddad folkbokföring och fingerade personuppgifter. Även om en sekretessmarkering i folkbokföringsdata-

basen skulle vara ett tillräckligt skydd ska det inte vara något hinder mot att medge skyddad folkbokföring. En sekretessmarkering är en administrativ åtgärd som inte har några rättsverkningar och ett beslut i frågan kan inte överklagas.

Skyddad folkbokföring ska också kunna kombineras med kontaktförbud och andra skyddsformer. Ett kontaktförbud stärker ofta den hotade. Förslaget gör det också möjligt att ge personerna ett skydd som är anpassat efter vars och ens specifika situation.

Det finns ett krav i praxis som innebär att kvarskrivning får medges om användningen, med hänsyn till den förföljdes person och andra förhållanden, kan antas få en tillräcklig skyddseffekt. Detsamma ska gälla för skyddad folkbokföring. Vi föreslår att det uttryckligen ska framgå av lagen. Det gör kravet tydligare.

För barn under arton år som hotas av båda sina vårdnadshavare finns det ingen som är behörig att ansöka om skyddad folkbokföring. För dessa barn ska en ansökan om skyddad folkbokföring få göras av socialnämnden, om barnet bereds vård med stöd av ett lagakraftvunnet beslut enligt LVU. Den skyddade folkbokföringen ska upphöra att gälla när vården upphör.

Om den som har medgetts skyddad folkbokföring anmäler hos Skatteverket att medgivandet inte längre behövs eller om det finns särskilda skäl för det, ska Skatteverket besluta att medgivandet om skyddad folkbokföring ska upphöra att gälla. Det innebär att samma bestämmelser kommer att gälla som för fingerade personuppgifter.

Skatteverket ska bistå den som har medgetts skyddad folkbokföring vid kontakter med andra myndigheter och i övrigt lämna det stöd som krävs för att den skyddade folkbokföringen ska kunna upprätthållas. Skatteverket ska också bistå andra myndigheter och organisationer i frågor som rör behandling av personuppgifter när det gäller personer med skyddad folkbokföring. Det kommer att öka tryggheten för personerna och bidra till att åtgärden får effekt.

För att säkra kvaliteten i ärendena ska Skatteverket begära biträde av Polismyndigheten vid utredning av frågor om skyddad folkbokföring, om det inte är obehövligt.

Det saknas skäl att införa en skyldighet för Skatteverket att informera socialnämnden om barn med skyddad folkbokföring. Däremot ska Skatteverket snarast underrätta bosättningskom-

munen om ett skolpliktigt barn som efter flyttning har medgetts skyddad folkbokföring.

Sekretessen för uppgifter om personer med skyddad folkbokföring ska stärkas inom alla myndigheter och verksamheter. Det minskar risken att uppgifter om personerna kommer i orätta händer. Sekretess ska därför gälla för uppgift som avslöjar eller kan bidra till att avslöja var en person med skyddad folkbokföring bor stadigvarande eller tillfälligt, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. Vi föreslår några undantag från sekretessen.

För att mottagare av uppgifter från folkbokföringsdatabasen ska kunna särskilja personer med skyddad folkbokföring från personer med en sekretessmarkering i folkbokföringsdatabasen bedömer vi att Skatteverket bör införa rutiner med en särskild sekretessmarkering för personer som har skyddad folkbokföring.

Avsikten med den förstärkta sekretessen är att förhindra att uppgifter om personer med skyddad folkbokföring lämnar det allmänna. Avsikten är däremot inte att försämra myndigheternas möjligheter till effektiva arbetssätt. Skatteverket ska därför lämna uppgifter om en person som har skyddad folkbokföring till myndigheter, om de enligt lag eller förordning får behandla uppgifterna och Skatteverket får lämna ut uppgifterna. Vi bedömer att befintliga bestämmelser som medger att sekretessbelagda uppgifter om personer med skyddad folkbokföring lämnas ut är tillräckliga för andra informationsutbyten mellan myndigheter.

Sekretess för hotade och förföljda personer

Skatteverket kan efter ansökan registrera en sekretessmarkering i folkbokföringsdatabasen för en person som bedöms behöva skydd för sina personuppgifter. Sekretessmarkeringen har sin grund i en administrativ bestämmelse och utgör inte ett skyddsinstitut med rättsverkningar. Möjligheterna att föreslå förbättringar i förfarandet med sekretessmarkeringar i folkbokföringsdatabasen är därför begränsade.

För att stärka sekretesskyddet för hotade och förföljda personer föreslår vi att undantaget för uppgift om beteckning på fastighet eller tomträtt i 21 kap. 3 § OSL tas bort. Sådana uppgifter kan i

kombination med identitetsuppgifter avslöja var en person är bosatt och är då jämförbara med adressuppgifter. Den stärkta sekretessen innebär att skyddet förbättras för hotade och förföljda personer som bor i egen fastighet eller är tomträttsinnehavare.

Särskilda forumregler när en part har skyddade personuppgifter

Vi föreslår nya forumregler när en parts personuppgifter omfattas av sekretess. I allmän domstol kan det uppstå problem när en kärande vill inleda en process mot en svarande vars adressuppgifter är sekretessbelagda. Enligt de nya forumreglerna ska käranden inleda processen vid Stockholms tingsrätt när svarandens uppgifter är sekretessbelagda. När det gäller domstolsärenden styrs ofta behörig domstol av var en part är folkbokförd. Uppgift om behörig domstol tillsammans med identitetsuppgifter kan bidra till att avslöja var en person är bosatt. För att komma tillrätta med detta problem föreslår vi att Stockholms tingsrätt även i dessa fall ska vara behörig domstol. Även i förvaltningsdomstol styrs ofta behörig domstol av var klaganden är folkbokförd. Vi föreslår i dessa fall att Förvaltningsrätten i Stockholm blir behörig domstol.

Samordning av arbetet med skydd för förföljda personer

Polismyndigheten ska få i uppdrag att ansvara för att samordna arbetet med skydd för förföljda personer. I samordningsansvaret ligger att ansvara för utvecklande av samarbetet med berörda myndigheter, uppföljning, utveckling av metoder för hot- och riskbedömningar, med mera. För samordningsarbetet ska det finnas en samordningsgrupp som består av Skatteverket, Åklagarmyndigheten samt Länsstyrelsen i Östergötlands län. Andra statliga myndigheter, kommuner och frivilligorganisationer får bjudas in att delta i arbetet. Polismyndigheten ska varje år till regeringen redogöra för den verksamhet som har bedrivits i samordningen.

Polismyndigheten ska få meddela föreskrifter om hot- och riskbedömningar i ärenden om skydd för hotade och förföljda personer hos Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Skatteverket.

Föreskrifterna ska beslutas i samråd med de berörda myndigheterna.

Övriga överväganden och förslag

Vi föreslår att ett antal frågor som har betydelse för hotade och förföljda personer utreds. Det gäller frågor om rätten till partsinsyn kan begränsas för förföljare som är motpart till den som är hotad eller förföljd, om det bör införas ytterligare sekretess till skydd för det allmännas intresse, om ersättning till hotade och förföljda personer, om handläggning av reseersättning i domstol kan ske utan att parterna tar del av uppgifterna i begäran, om det är möjligt att avisera uppgifter i större utsträckning till SPAR, kommuner och landsting i syfte att underlätta för personerna utan att säkerheten äventyras samt om det är möjligt att införa bättre rutiner för posthantering hos Skatteverket.

Konsekvenser

Fingerade personuppgifter

Vi lämnar få förslag när det gäller fingerade personuppgifter och påverkan på personerna blir därför liten. Andra myndigheters skyldighet att bistå Polismyndigheten i ärenden om fingerade personuppgifter kommer dock att göra skyddet mer effektivt och öka möjligheterna att leva ett så normalt liv som möjligt. Förutsättningarna att lämna skyddet ökar när det blir enklare för Polismyndigheten att besluta att åtgärden ska upphöra, samtidigt som det blir enklare att förvärva det fingerade namnet och få det fingerade personnumret fastställt. Det minskar också risken för att andra ska lida rättsförluster.

Införandet av en skyldighet för andra myndigheter att bistå Polismyndigheten förtydligar kraven för andra myndigheter och samhällsorgan och förenklar Polismyndighetens arbete.

Skyddad folkbokföring

Vi föreslår ett antal åtgärder som kommer att öka tryggheten och skyddet för personer med skyddad folkbokföring. Det gäller främst förslagen om Skatteverkets stöd till den som har fått skyddad folkbokföring, en starkare sekretess samt möjligheterna att få skyddad folkbokföring tills vidare, att kombinera skyddad folkbokföring med kontaktförbud, att få skyddad folkbokföring även om en sekretessmarkering i folkbokföringsdatabasen skulle innebära ett tillräckligt skydd och att bli folkbokförd på annan ort än den tidigare bosättningsorten.

Andra åtgärder som vi föreslår syftar till att myndigheter och andra organisationer ska få bättre förutsättningar att bidra till personernas trygghet och skydd. Det gäller bland annat det stöd som Skatteverket ska ge myndigheter och andra organisationer som möter personer med skyddad folkbokföring. Slutligen föreslår vi åtgärder som särskilt syftar till att öka tryggheten och skyddet för barn. Socialnämnden ska få en möjlighet att ansöka om skyddad folkbokföring för barn när båda föräldrarna utgör hotet och Skatteverket ska underrätta bosättningskommunen om skolpliktiga barn med skyddad folkbokföring.

Skatteverket kommer att få fler ärenden om skyddad folkbokföring och motsvarande antal färre ärenden om sekretessmarkering i folkbokföringsdatabasen. Handläggningstiden och kostnaderna är dock densamma för båda ärendetyperna. Skatteverket ska bistå den som har medgetts skyddad folkbokföring samt andra myndigheter och organisationer i frågor som rör behandling av personuppgifter när det gäller personer med skyddad folkbokföring. Vi bedömer att den totala kostnaden kan beräknas till 5 miljoner kronor och att arbetet kan utföras inom ramen för befintliga anslag.

Socialnämnden får en ny roll som behörig att ansöka om skyddad folkbokföring för barn som får vård med stöd av LVU när syftet är att skydda barnet mot båda vårdnadshavarna. Denna ytterligare arbetsuppgift är snarlik det arbete som redan görs i ärenden om LVU och det eventuellt ytterligare arbete som krävs är begränsat. Vi bedömer därför att arbetet inte innebär någon ytterligare kostnad för kommunerna.

Alla myndigheter påverkas av den sekretessbestämmelse vi föreslår till skydd för personer med skyddad folkbokföring. Vi bedö-

mer att Skatteverket bör införa rutiner med en särskild sekretessmarkering för personer som har skyddad folkbokföring. Dessa förslag kommer sannolikt att medföra kostnader för många myndigheter. Det ingår i myndigheternas uppdrag att hantera de sekretessregler som gäller vid varje tidpunkt. Det saknas därför skäl att tillskjuta särskild finansiering. De informationsutbyten som genomförs i dag mellan myndigheter bedömer vi i stort sett kan fortsätta.

Några av våra förslag påverkar inte enbart myndigheter utan även andra aktörer i samhället. Skatteverket ska ge de olika aktörer i samhället som behandlar uppgifter om personer med skyddad folkbokföring stöd. Det kommer att ge förutsättningar för goda rutiner och innebära en säkrare behandling av personuppgifter i samhället.

Sekretess för hotade och förföljda personer

Sekretesskyddet för hotade och förföljda personer stärks genom förslaget att undantaget för beteckning på fastighet och tomträtt i 21 kap. 3 § OSL tas bort.

För Lantmäteriets del påverkar inte förändringen i 21 kap. 3 § OSL den verksamhet som avser fastighetsregistret. Bestämmelsen i 21 kap. 3 § är dock tillämplig när det gäller andra delar av Lantmäteriets verksamhet. Alla system och register inom Lantmäteriet är inte kopplade till personnummer eller sökbara gentemot folkbokföringsregistret. För att öka skyddet för hotade och förföljda personer kan det bli nödvändigt för Lantmäteriet att i viss utsträckning vidta systemförändringar och manuella rutiner. Kostnaderna för detta bedöms inte bli större än att de kan tas inom befintliga ramar.

För Kronofogdemyndighetens del innebär förändringen att uppgift om beteckning på fastighet och tomträtt kan omfattas av sekretess i större omfattning än i dag. Exempelvis så undantas beslut från sekretessen i 34 kap. 1 § OSL. Bestämmelsen i 21 kap. 3 § OSL gäller dock även i beslut. I beslut om exempelvis utmätning av fast egendom behöver fastighetsbeteckning finnas med. För det fall sekretess gäller för uppgiften kan detta lösas genom att uppgiften anges i en bilaga till beslutet. Att ta in uppgiften i en

sekretessbilaga förhindrar att uppgiften lämnas ut av misstag. Däremot hindrar det inte ett utlämnande till parter och andra som behöver uppgiften.

Uppgift om fastighetsbeteckning för hotade och förföljda kan även finnas hos andra myndigheter, exempelvis kommunerna. Rutiner finns redan för att hantera uppgifter som omfattas av 21 kap. 3 § OSL. Rutinerna kan behöva omarbetas för att även omfatta uppgift om fastighetsbeteckning när den är jämförbar med adress, men några större förändringar bör det inte vara fråga om.

Möjligheten att genom fastighetsregistret få del av en uppgift om fastighetsbeteckning kommer inte att påverkas av en ändring i 21 kap. 3 § OSL. En ändring påverkar inte heller möjligheten att få reda på vem som äger en viss fastighet.

Särskilda forumregler när en part har skyddade personuppgifter

Våra förslag innebär en ökad trygghet för hotade och förföljda personer i de fall en process i domstol inleds. För allmän domstol innebär förslagen att en kärande som vill inleda en process mot en svarande vars adressuppgifter är sekretessbelagda i stället kan inleda processen vid en domstol som inte styrs av svarandens hemvist. För förvaltningsdomstol innebär förslagen att ett överklagande ska ske till en domstol som inte styrs av var klaganden är folkbokförd.

Förslagen innebär att processer som i dag är utspridda på olika domstolar i landet kommer att koncentreras till två domstolar, Stockholms tingsrätt och Förvaltningsrätten i Stockholm. Antalet processer vid dessa domstolar kommer att öka. Samtidigt kommer antalet processer vid övriga domstolar sammantaget att minska i motsvarande utsträckning. Antalet mål där svaranden eller parten har sekretessmarkering i folkbokföringsdatabasen torde dock vara begränsade.

För myndigheternas del kommer överklagandehänvisningarna att behöva ändras med en upplysning om vart beslut i dessa fall ska överklagas. Att ändra överklagandehänvisningarna kan innebära vissa ökade kostnader då systemförändringar kan bli nödvändiga. Vi bedömer dock att kostnadsökningarna borde vara begränsade och rymmas inom ramen för nuvarande anslag.

Samordning av arbetet med skydd för förföljda personer

Våra förslag om en sammanhållen ordning för hot- och riskbedömningar och en föreskriftsrätt för Polismyndigheten kommer att medföra att hot- och riskbedömningarna blir bättre, tydligare och mer enhetliga. Arbetet med hot- och riskbedömningar bör också kunna bli effektivare med ändamålsenliga föreskrifter och god samverkan mellan myndigheterna. Våra förslag innebär också bättre förutsättningar för att utveckla och förbättra skyddsinstituten. Kompetensen hos myndigheterna och andra organisationer som ingår i samverkan kommer att öka. På sikt bedömer vi att det kan innebära effektivare arbetssätt och minskade kostnader.

Polismyndigheten kommer att få ökade kostnader med anledning av förslagen. Vi bedömer att de uppgår till cirka 1 miljon kronor och att kostnaden kan finansieras inom ramen för nuvarande anslag.

Regeringen kommer årligen att få en samlad redovisning av arbetet inom samverkan. Det ger bättre förutsättningar för regeringen att styra, utveckla och effektivisera verksamheten med skydd åt personer.

Genomförande av våra förslag

Alla författningsändringar vi föreslår ska träda i kraft den 1 juli 2016.